

Sosyal Medyanın e-Öğrenmedeki Rolü

Yrd.Doç.Dr.Meltem Eryılmaz

Atılım Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü

meltem.eryilmaz@atilim.edu.tr

ÖZET

Günümüzde sosyal medyanın yaşamımızın her alanında yer aldığı ve neredeyse tüm dünyayı ele geçirmeye başladığı gerçeği inkar edilemez. Yeni ve gelişen teknolojiler ile sosyal medyanın kullanımı, öğrenme ortamlarını tamamlayıcı parçalarından biri olmuştur. Bununla birlikte oldukça küçük bir kesim sosyal medyayı öğrenme sürecinde etkin bir şekilde kullanmaktadır. Halbuki e-öğrenmede sosyal medyanın kullanımı, öğrenenlerin ders materyallerine erişimlerinde ve derse dahil olmalarında pek çok kolaylık sağlamaktadır. Öğretim yönetim sistemlerinde (ÖYS), sosyal medya kullanılarak öğrenenlerin derse olan ilgilerinin artırılması sağlanabilir. Bu çalışmada, eğitim alanında kullanılan güncel sosyal medya araçlarından bahsedilmiş ve genel olarak çalışma prensipleri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal medya; e-öğrenme; öğretim yönetim sistemleri; aktif öğrenme

ABSTRACT

The fact that social media today is involved in all aspects of our lives and is beginning to take on almost the whole world can not be denied. The use of new and evolving technologies and social media has become one of the pieces that complement learning environments. Nevertheless, a fairly small fraction uses social media effectively in the learning process. The use of social media in e-learning, however, provides many advantages for learners to access and integrate course materials. In learning management systems (LMS), the use of social media can increase the number of learners. In this study, the current social media tools used in the field of education are mentioned and the working principle is examined

Keywords

Social media; e-learning; learning management systems; active learning

Giriş

Son yıllarda internet teknolojilerinin hızlı gelişimi ile birlikte, eğitim alanında da öğrenenlerin ve eğitimcilerin ihtiyaçlarını karşılamak ve onlara daha iyi çözümler sunabilmek amacı ile e-öğrenme ortamları için yeni çözümler üretildiği görülmektedir. E-öğrenme

ortamlarında kullanılacak araçlar eğitiminin sunuş biçimini zenginleştirecek imkanlar sunmaktadır.

İnternet ortamları ve sosyal ağlar bilginin aktarımı ve paylaşımında önemli bir rol oynamakta ve kullanıcılar arasında etkileşimi artırarak bilgiye erişim hız kazanmaktadır[1,2]. Sosyal medya, günümüz toplumlarında insanların iletişim kurma ve bilgi paylaşma biçimini önemli ölçüde değiştirme özelliği ile web tabanlı ortamların önemli bir ögesi olarak görülmektedir. Sosyal medya kullanıcılarına kendilerini yansıtabilecekleri, guruplar oluşturarak işbirliği ve paylaşım ortamları yaratabilecekleri imkanlar sunmaktadır[7]. Alanyazın incelendiğinde sosyal medya ile ilgili pekçok tanıma rastlanmaktadır. Genel olarak bakıldığında, sosyal medya kullanıcı tarafından geliştirilmiş içeriklerin dağıtılması veya çevrimiçi topluluklara katılmasına imkân sağlayan internet ve mobil hizmetleri olarak tanımlanmaktadır[8].

Sosyal ağ siteleri, medya paylaşımı gibi servisler ve bloglar da sosyal medya tanımı içerisinde yer almaktadır.

Artık gündelik yaşamımızın bir parçası haline gelen Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, Google Plus gibi sosyal medya araçlarının kullanımı, bir taraftan insan ilişkilerini azalttığı şeklinde düşünülürken, bir taraftan da iletişimi ve bilgi akışını arttırdığı şeklinde yorumlanmaktadır. Sadece başkalarının hayatlarını izlemek için kullanıldığı durumlar olabildiği gibi, sosyal medyanın bir zaman kaybı olduğunu düşünen bir kesimin olduğu da bir gerçektir. Olumsuz görüşlere rağmen eğitimciler, öğretim tasarımcıları, eğitim kurumları, ve firmalar, bilgi ve görüş paylaşımında sosyal medyanın kullanımını teşvik etmeye başlamışlardır. Sosyal medya kullanımının en önemli çıktılarından biri öğrenmenin öğrenci merkezli hale geldiğinin bir gösterge haline gelmesidir.

Öğrenme ortamının öğrenenler üzerinde yarattığı etki incelendiğinde sosyal medya kullanımının yarattığı ve öğrenci merkezli öğretimin temelini oluşturan aktif katılımın öğrencilerin görüşlerini etkilediği görülmüştür. Öğrenen merkezli yapının zevkli, samimi, katılımlı ve verimli bulunduğu görülmüştür[10].

İletişim eksikliği, yalnızlık hissi özellikle e-öğrenme ya da harmanlanmış öğrenmede sıklıkla karşılaşılan sorunlardır[3,4,5]. Sosyal medyanın e-öğrenme ortamlarına entegre edilmesi öğrencilerin yaşayabileceği

bu gibi olumsuz duyguların ortadan kaldırılmasına yardımcı olabileceği düşünülmektedir

ÖĞRENME PLATFORMLARINDA SOSYAL MEDYA NASIL KULLANILABİLİR?

Sosyal medya, temelde benzer çıkarları, tutumları, değerleri, yaşam tarzları, vizyonları ve bağlantıları olan bireyler ya da topluluklardan oluşan bir yapıdır ve e-Öğrenme ortamlarında bu yapı çeşitli şekillerde ve çeşitli araçlarla kullanılabilir. 2017 e-Learning Trends Raporu'na göre sosyal medya ve mobilleşmenin etkisi e-öğrenme sektöründe ve dünya genelindeki yaklaşımlarda oldukça fazla hissedilmektedir[6]. Öğrencilerin derse olan ilgilerini ve katılımını arttırmaya yönelik çalışmalarda sosyal medya, e-öğrenme ortamlarında da önemli bir araç olarak görülmektedir. Gonzales ve Vodicka (2010) da eğitim amaçlı kullanılabilecek sosyal ağları kullandığı, yararlı, ücretsiz kişisel öğrenme ağları olarak nitelendirmiş ve bu ağlara ilişkin yaptıkları sıralamada Twitter'ı birinci sırada ifade ederken Facebook'u ikinci Blogger'ı da üçüncü sıraya yerleştirmişlerdir[10].

Yapılan araştırmalar, Sms ve sosyal medya kullanımının öğrencilerin öğrenmesine yardımcı olduğunun altını çizmektedir[10,11,12]. Sosyal medya ve sms kullanan öğrenciler ödevleri konusunda daha organize olabilmekte ve bu sayede daha hızlı gelişim gösterebilmektedirler. Özellikle işbirliğine dayalı çalışmalarda ve kendini yansıtmada çok yararlı olduğu ve sınıf içi etkileşimi, birliktelik duygusunu olumlu yönde etkilediği ifade edilmektedir[12,13]. Bir diğer taraftan sosyal medya kullanımı ile öğrencilerin velileri ile de rahatlıkla irtibat kurulabilmesi sağlanabilmektedir. Bu uygulamaların öğretim ortamlarında kullanımı etkili öğrenme, bilgi okuryazarlığı, yapılandırma problem çözme, bireysel gelişim, sorumluluk alma ve üst düzey düşünme becerilerine katkılar sağlamaktadır. Amaç sosyal medya ve sms kullanarak bilgiye doğru ve hızlı şekilde ulaşılması ve araştırma-merak duygusunun daha da geliştirilmesidir.

Günden güne yaygınlaşan ve öğrenme ortamlarında en çok kullanılan sosyal medya araçları şu şekilde özetlenebilir:

Twitter

E-Öğrenmede, twitter öğrenme topluluklarını veya küçük sınıfları belirli bir konu veya etkinlik üzerinden bağlamak, önemli konuları paylaşmak, bildirimler yapmak, resimler yüklemek vb. için bir kanal oluşturmada kullanılabilir. Eğitimcilerin yapması gereken tek şey, bir hesap oluşturmak ve onun #hashtag'ini oluşturarak öğrencilerin o hesap üzerinden takip etmelerini sağlamaktır. Twitter, sosyal öğrenme için ağırlıklı olarak kullanılan bir ortamdır.

Facebook

Eğitimci, konu anlatımlarını, sunumları, sınavları, anketleri, ders materyallerini, hatta bütün bir dosyayı

belirli bir sınıf veya modül oluşturarak paylaşabilir, kapalı veya açık gruplar oluşturabilir. Öğrenciler derslerle ilgili konulardan, sorulardan ve genel olarak paylaşmak istediklerinden özgürce bahsedebilirler.

Blogger

Bloglar geleneksel günlüklerin günümüz teknolojisiyle geliştirilmiş hali olarak tanımlanabilirler. Video resim, ses gibi elektronik olanaklarla otomatik olarak arşivlenebilen, kişilerarası bilgi paylaşımı yapılabilen ortamlardır. Yapılan araştırmalara göre bireysel öğrenmeye olanak sağladığı için öğrenme ortamı olarak ta değerlendirilebilmektedirler[11].

LinkedIn

LinkedIn tamamen profesyonel, ancak yine de e-öğrenmede son derece yararlı olduğu ispatlanan sosyal bir ağıdır. Mevcut ortamda öğretim üyeleri, eğitimcilerin tavsiye ve tecrübelerin, görüşlerinin, sorunlar ve gelişmelerin paylaşıldığı binlerce tartışma ve grup bulunmaktadır. Öğrenciler veya katılımcılar herkesin mesleki profilini ve başarılarını, genellikle tartışma liderinin, organizatörünün veya uzmanın durumunu belirleyen özellikleri görebilmektedirler.

Google plus

Birçok e-Öğrenme uzmanı, Google Plus'ın öğrenme platformu olarak kullanılan en popüler sosyal medya olacağına inanmaktadır. Bunun sebebi Google plus topluluklarının, öğrenme platformları olarak yoğun bir şekilde kullanılması ve kullanıcıların Facebook ve Twitter'a karşı daha az dağılmış olmasıdır. G + 'nın toplulukları, video gömme ve yorum yeteneğinin onu sosyal öğrenme için en popüler sosyal medya platformu haline getirdiği düşünülmektedir.

Youtube

e-Öğrenme için kullanılabilen bir diğer kaynak Youtube'dır. Ücretsizdir ve sınıf ortamını desteklemek için rahatlıkla kullanılabilir. Kullanıcılar yüklenen videonun içeriğini ve kalitesini değerlendirmenin yanı sıra yorum yapabilirler. Bu videolar bir dersin bir parçası olabilir, ancak eğitimciler aynı zamanda kendi hazırladıkları materyali yayımlamak için de youtube u kullanabilirler. YouTube videosu çalışma ortamına gömülebilir, çevrimiçi bir sunu paylaşılabilir, kişilerin profesyonel portföyleri çevrimiçi hale getirilebilir, çeşitli çevrimiçi platformlar ve uygulamalar kullanılarak işbirliği içinde çalışılabilir veya bütün bunların yanı sıra bir blog sergilenebilir.

Snapchat

Bu popüler öğrenci uygulaması, öğrenme oturumları sırasında gerçek zamanlı işbirliği sağlar. Bir eğitimci tarafından sınıfa entegre edildiyse, öğrenciler genel yorumlama, resim veya bağlantı paylaşımı ve mesajlaşma yapabilirler.

Sözü edilen sosyal medyalar dışında daha iyi öğrenmeye ve en önemlisi insanlar arası iletişime katkıda bulunan farklı sosyal ağlar mevcuttur. Sosyal medya, 21. yüzyılın

öğrenmesine çok yönlü bir yaklaşım sergilemek için değerli bir araçtır.

SOSYAL MEDYANIN E-ÖĞRENMEYE FAYDALARI

- Aktif bir öğrenime yardımcı olur.
- Öğretim ve değerlendirme süreçlerinde daha farklı uygulamalara fırsat verir.
- Araştırma sürecini destekler.
- Sınavlar öncesi hangi konulara daha fazla yoğunlaşması, hangi konularda daha zayıf olduğunu bildirmek için önemli rol oynayabilir.
- İsteğe bağlı olarak üretkenliği geliştirir.
- Bilgiler daha hızlı yayılırken eğitim süresini kısaltır.
- Velilerin çocukları konusunda öğrenim süreçleri hakkında anlık bildirim almalarını sağlayabilir.
- Bedelsiz sunulduğu için hiçbir yatırıma ihtiyaç duyulmaz.
- Sorulara farklı bakış açılarından cevap alabilme şansı vardır.
- Kullanıcılar, akranlar ve gruplar arasındaki etkileşim arttıkça paylaşılan bir anlayış geliştirir; böylece öğrenme büyümeye devam eder.
- Sosyal destek ve işbirliğini artırır.

Diğer taraftan, sosyal medyanın e-Öğrenme ortamlarında kullanımına yönelik olumsuzluklar genel olarak paylaşımlara yönelik olumsuzluklar, katılıma yönelik olumsuzluklar ve sınıf içi etkileşimin sosyal medyadaki iletişimi olumsuz yönde etkilemesi şeklinde sınıflandırılmaktadır[14]. Amacına yönelik yapılmayan paylaşımlar, yanlışlıkla yapılan yorumlar, olumsuz etkilere neden olabilecek hassas bilgilerin paylaşılmasına, gereksiz yorumlara ve konunun dağılmasına neden olabilir. Katılıma yönelik olumsuzluklara sayfanın aktif olmayışı, ya da katılım için herhangi bir yaptırım olmayışı örnek gösterilebilir. İletişim dilinin ciddiyetsiz olması ya da grupta baskın karakterlerin bulunması da iletişimi olumsuz etkileyen sebeplerden görülebilmektedir. Bu tür rahatsız edici durumları çözmek için kullanıcılar sosyal medyanın kullanımını konusunda eğitilmelidirler.

SONUÇ

Sosyal medyanın yaşamımızdaki etkisi düşünüldüğünde eğitim alanının da bu etkiye kayıtsız kalması düşünülemez. Bu sebeple eğitimcilerin ve eğitim uzmanlarının sosyal medya olanaklarını tanıyarak öğretimi zenginleştirmek ve desteklemek amacı ile bu araçları kullanmalarının eğitimin kalitesini arttıracığı düşünülmektedir. Bu sayede özellikle öğrenenlerin ders dışı saatlerde de dersin konularıyla ilgilenmeleri ve diğer kullanıcılarla tartışabilmeleri, irtibat kurabilmeleri

sağlanabilecektir. Öğrenenler derse sınıf dışında da paylaşımları ve açıklamaları ile katkı sağlayabilecekler ve daha kolay kaynaşabileceklerdir.

Çalışmalar öğretim-öğrenme sürecinde de öğrenen merkezli ve sosyal medya destekli yapının zevkli, samimi, katılımlı ve verimli bulunduğunu göstermektedir. Ancak öğrencilerin çalışırken sosyal ağları kullanmaktan hoşlanmadıklarını gösteren çalışmalar da mevcuttur.. Bunun sebebi olarak öğrencilerin özel hayatlarını ve fakülte hayatlarını ayrı tutmak istemeleri gösterilmektedir.

Bu durum sosyal medyanın öğrenme ortamlarına dahil edilmesinde farklı sonuçlara varılabileceğini göstermektedir. Bununla birlikte farklı biçimlerde, farklı araçlarla, farklı gruplarla ve farklı öğretim içerikleri ile çalışılması ve değerlendirilmesine ihtiyaç duyulduğu gözlemlenmektedir.

Sosyal medyanın eğitim alanında kullanımı günümüzde giderek daha da önemli bir hale gelmektedir. Özellikle yaşam boyu öğrenme ve aktif öğrenme anlayışı sosyal medyanın öğrenme öğretme süreci içindeki yerini daha da sağlamlaştırmaktadır. Her yaş gurubundan ve düzeyinden kullanıcılara sunmuş olduğu esnek, yaygın ve ücretsiz kullanım olanakları ile sosyal medyanın varlığı, onu eğitimde önemli bir unsur haline getirmektedir

Bu nedenle eğitimcilerin sosyal medyayı öğretim sürecini desteklemek amacıyla kullanmaya özendirilmeleri önemli görülmektedir.

KAYNAKÇA

[1] Al-Harbi, A. H. (2015). A Flipped Learning Approach Using Social Media in Health Informatics Education. *Creative Education*, 6, 1466-1475. <http://dx.doi.org/10.4236/ce.2015.613147>

[2] Bruns, A. (2008). *Blogs, Wikipedia, Second Life, and beyond: From Production to Produsage* (Vol. 45). Peter Lang.

[3] Fook, F. S., Kong, N. W., Lan, O. S., Atan, H., & Idrus, R. (2005). Research in e-learning in a hybrid environment – a case for blended instruction. *Malaysian Online Journal of Instructional Technology*, 2 (2), 124-136.

[4]Graham, C. R., Allen, S., & Ure, D. (2003). Benefits and challenges of blended learning environments, in: M. Khosrow-Pour (Ed.), *Encyclopedia of Information Science and Technology I-V*. Hershey, PA: Idea Group Inc.

[5] Osguthorpe, R. T., & Graham, C. R. (2003). Blended learning systems: Definitions and directions. *Quarterly Review of Distance Education*, 4(3), 227-234.

[6] Elearning Market Trends And Forecast 2017-2021. Docebo e-learning trends report <https://learningnews.com/media/30885/docebo-elearning-trends-report-2017-short.pdf>

[7] Murray, C. (2008). Schools and social networking: Fear or education? Synergy Perspectives: Local, 6 (1), 8-12.

[8] Rao, A. V., & Shalini, P. (2013). Social media and its impact on generation next. International Journal of Logistics & Supply Chain Management Perspectives, 2 (4), 647-654

[9] Gonzalez, A. R. (2013). The Blogger Family: the creation of an online community. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. (Unpublished Master Thesis). Department of Sociology California State University, Sacramento.

[10] Sarsar, F., Başbay, M., & Başbay, A. (2015). Öğrenme-öğretme sürecinde sosyal medya kullanımı. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(2).

[11] Chu, R. J. (2014). Empowerment online: Feminist adult learning strategies. Creative Education, 05(03), 141-144. doi:10.4236/ce.2014.53022

[12] Palloff, R. M., & Pratt, K. (2007). Building online learning communities: effective strategies for the virtual classroom (2nd ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

[13] Atıcı, B., ve Özmen, B. (2012). Blog kullanımının sınıf topluluğu duygusuna etkisi. Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi, 3(1).

[14] Görü Doğan, T.(2015). Sosyal medyanın öğrenme süreçlerinde kullanımı: ters-yüz edilmiş öğrenme yaklaşımına ilişkin öğrenen görüşleri, AUAd, 1(2), 24-48.

ÖZGEÇMİŞ

Yrd.Doç.Dr. Meltem Eryılmaz

ODTÜ İstatistik Bölümünden mezun olduktan sonra Atılım Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği bölümünden yüksek lisans derecesini almış ve Ankara Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümünde doktorasını tamamlamıştır. Halen Atılım Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü'nde uzaktan eğitim, e-öğrenme, uyarlanabilir öğrenme, flip öğrenme ortamları üzerinde, karma öğretim konularında çalışmalar yapmaktadır.

Eposta: meltem.eryilmaz@atilim.edu.tr